

Савремена руска проза – Јуриј Пантелеев**НА СТРАНИМ ОБАЛАМА**

(ориг. *Юрий Степанович Пантелеев – На чужих берегах*)

Волео је да долази на море у касним поподневним сатима, када је сунце већ слабије сијало, пригушено густом жутом бојом, попут златника, и нагињало се према западу, а јак топао ветар шуштао и дизао пенушаве таласе. Понекад би на још топао шљунак раширио стари прекривач, сео и замишљено гледао на турску обалу, која се попут грбавог венца назирала у ваздушној измаглици. Присетио би се тада одласка са Крима и како је он, врангеловски официр, са својим артиљеријским батаљоном и још врло младим децацима, јункерима, последњи се укрцали на бродове, који су ишли према Цариграду. У Русији је остала само млађа сестра, која је себе пронашла у поезији и уско се повезала са бољшевичком бојом. С тугом се присећао своје жене, живели су заједно осам година, спокојно, мирно, у међусобном поштовању, али без великих осећања са његове стране. Умрла је од тифуса, пратећи га дуж фронта с цивилне стране рата.

Једном, увече шетајући, обалом, видео је стару столицу како стоји близу мора. Таласи су се бучно ваљали, готово додирујући њене чврсте, равне, дрвене ноге. Недостајао је један штап у наслоњачу, кожа на седишту је местимично попуцала, али је столица у целини остављала утисак старог, снажног војника. Можда ју је неко од локалних Грка донео и отишао, али шта ако је море однесе?

– Можда и неће, – помислио је.

Три дана касније, у слободно време, одлучио је да поново прошета познатом стазом и на своју велику радост, нашао је столицу на потпуно истом месту.

Видео је нешто тајновито у овој дрвеној столици, која се ниоткуда појавила на пустој обали Егејског мора. Као да је Пенелопа овде чекала свога Одисеја, дуго гледајући на пучину. Пажљиво је чучнуо, зграбивши једном руком дрвени наслон, тапшући топло, глатко дрво, попут рамена старог пријатеља. У суштини, овде је био сам као и његов неживи пријатељ. Извадио је табакеру, спретно креснуо шибицу и запалио цигарету на ветру. Зачкиљио је према сунцу и погледао удесно. Стотињак метара даље приметио је девојку, чинило му се у великом сламнатом шеширу и штафелајем поред ње.

Она се брзо сагињала над сликом, час правећи потезе четкицом, час забацујући главу, грациозним покретом подижући руку.

Дуго ју је посматрао, дивећи се шармантним покретима њеног витког тела и није се усуђивао да приђе. Коначно, радозналост је победила и он је несигурно кренуо према њој, плашећи се да његов изненадни долазак не поремети креативни занос, па због тога буде хладно дочекан.

Била је толико уметнички надахнута, да се тргнула од изненађења кад је видела да се приближава, али се одмах пријатељски насмешила. Лаганим покретом киста исправила је нешто на слици. Приближивши се, али зауставивши на пристојној дистанци, он је с тешком муком покушавао да одабере грчке речи, тако да познанство не звучи просто и банално. Осетио је топлину у њеним романтичним

голубије плавим очима.

– Опустите се. Русиња сам – рекла је пријатним тихим гласом.

– Драго ми је. Алексеј Иванович Чаров.

Из неког разлога, вероватно од узбуђења, представио се својим пуним презименом.

– Олга Андрејевна.

Без претварања је пружио своју дивну руку са танким прстима. Чаров ју је нежно поздравио, нагнувши главу напред и ударајући петама по војничкој навици.

– Како је неочекивано и пријатно срести се овде на периферији Европе, на острву, са својим сународником.

– И мени је веома драго, на Родосу готово да нема Руса.

– Желео бих вас свашта питати, али се плашим да би то било незгодно, па ћу се ограничити само на једно – да ли сликате акварел техником или се варам?

– Да. У ово доба јесени, таласи у Егејском мору постају посебно олујни и њихова палета боја се мења од задимљеног опала у близини смарагнозелене и тамноплаве у даљини. Такав сјај се може ухватити само акварелом. Али је потребно брзо и тачно сликати, јер се акварел брзо суши.

– Мислим да сте успели. Видим невероватан пејсаж и суптилно пренесену слику.

Благо руменило јој се разли низ лице. Пробило се кроз нежну кожу, која је била благо препланула.

У Олгиним светлосивим очима заискриле су златне варнице залазећег сунца када је погледала Алексеја Ивановича.

– Прошлог месеца, када није било толико врело, унај-

мила сам фијакер и отишла да сликам пејсаже на супротној страни Родоса, до Средоземног мора.

– Живим овде скоро годину дана и само сам једном тамо отишао.

– Штета. Вероватно нисте имали слободног времена.– на трен је застала и наставила. – Тамо толико лепоте има, али такво море као овде, нећете видети.

Сунце је већ потпуно зашло, завршила сам свој посао, ако немате ништа против, пошла бих.

– Допустите да вам помогнем.

– Само ако вам не смета.

– Зашто би ми сметало, молим вас.

Чаров је узео штафелај и кренули су стазом посутом каменчићима до дрвених степеница, које су водиле од обале до прашњавог пута. Олга Андејевна је на трен скинула свој сламнати шешир да поправи машну, која је склизнула са обода, а Чаров је видео лепу, густу, светло плаву косу, скупљену у високу пунђу са лежерним увојцима око грациозног врата.

„Како је лепа и, чини ми се, паметна, с њом је лако разговарати. Ретка је таква комбинација и делује потпуно нестварно. Ово се вероватно налази само у филмовима, на пример, код глумице Вере Холдној, коју сам једном успео да видим у Цариграду. Колико година може имати Олга? Вероватно двадесетшест. Не више. А ја имам тридесет девет. Само нагађам.“ Овај број се није свиђао Алексеју Ивановичу. Чинио му се некако бодљикав и неспретан, није био округао или тако нешто.

Са тридесет седам година, у годинама Пушкинове смрти, имао је само једну рану и три ордена. Прошао је ве-

лики рат, како га бољшевици сада називају, империјалистички, прошао је и кроз грађански рат. Четрдесет година му се чинило као граница, коју није могао да савлада. Штавише, чини се да се четрдесет година не слави, подсетио је Чаров.

– Делујете замишљено. О чему размишљате?

Пријатан глас Олге Андрејевне као да се пробијао кроз шум мора. Погледала га је и насмешила се. У очима јој је видео топлину.

– Па, ништа, глупост. Сећања.

– Нисам желела да прекинем ваше ћутање и замишљеност, али не могу, да не обратим пажњу на ову древну столицу. Погледајте, изгледа као чувар морских дубина.

– Да. Истина, том делу људских руку већ сам приступио, као свом блиском пријатељу.

Приметио сам вас са овог места и решио да вам се представим.

– Урадили сте праву ствар.

Она је пажљиво погледала Чарова.

– Знате, Алексеју Ивановичу, пожелела сам да нацртам ваш портрет у профилу, графички, оловком, на овом дивном ветровитом трону.

– Зашто у профилу?

– Зато што имате римски.

– Нисам знао.

– Сада знате. Бог вас је наградио.

– Наравно, са радошћу ћу постати ваш модел, Олга Андрејевна. Зашто стојимо, пада мрак, живите ли далеко одавно?

Не, близу, иза оног брда, у малој кући са црвеним кр-

овом. А ви, Алексеју Ивановичу?

– На другој сам страни, изнајмио сам мали стан близу луке. Али отпратићу вас до куће.

– Није потребно, пријатељу.

– Јесте ли са мужем?

– Не, сама сам, али о томе касније. Крените, јер имате дуг пут до тог дела града, а већ пада мрак.

Гледала га је умиљато. Топли глас давно заборављених осећања обузео је Чарова и он се није усудио да инсистира.

– Ако можете, дођите на ово место прекосутра до пет увече, ја ћу бити овде са мојим штафелајем и добро заоштреним оловкама.

– Наравно, Олга Андрејевна, видимо се.

Пољубивши јој помало дрхтаву руку, на трен је задржао њен длан у својој руци, осетивши узвратно нежно стицање.

Чаров прекосутра није могао доћи у заказано време. Тешко је зацељивала стара рана. Могао је да је савлада, али није желео да га Олга Андереевна види у тако јадном стању.

Трећег дана, чим је бол прошла, унајмио је кочије и одвезао се до заказаног места, надајући се да ће Олга бити тамо.

Скочивши са кочије у ходу је гурнуо кочијашу новац, не бројећи колико, јер је већ видео Олгин сламнати шешир и белу блузу.

– Извињавам се, Олга Андрејевна. Био сам јако болестан и данас сам молио Бога да будете овде да Вас поново видим.

Звучало је као да јој изјављује љубав.

– Јадни, драги Алексеју Ивановичу, како се осећате сада?

– Много боље, посебно у вашем присуству. И спреман сам да постанем ваш послушни модел.

– Хвала Богу, пао ми је камен са срца. Седите на овог дрвеног коња, овако, у профилу, али се окрените мало у мом правцу, тако да ваше лице буде окренуто за четвртину ка мени – у полупрофилу.

Олга Андрејевна је поставила штафелај на такав начин, да је Чаров могао цртеж видети не чкиљећи.

– Алексеју Ивановичу, овај официрски капут са чврстим, високим оковратником веома вам пристаје. Тамо с десне стране налази се стена, а околу немирно, готово као олујно море са узбурканим облацима раштрканим на небу – нацртаћу вас на тој позадини.

И почела је да оцртава контуре композиције брзим, самопоузданим покретима оловке.

– Олга Андрејевна, желим много тога да вас питам. Да ли сте негде учили цртање?

– Прво је то био хоби у гимназији, сасвим аматерски, затим сам похађала курсеве сликања на Санкт Петербуршкој академији уметности и никада нисам ни помислила да ћу тиме зарађивати за живот.

– Реците ми, како сте дошли овде на Родос?

– Мој супруг је имао грчке корене, потпоручник, припадник белог покрета, вероватно попут вас. Нажалост погинуо је у рату. Овде на острву, његова бака има кућу. Последњи пут смо се видели 1919. године пре него што је отишао на Јужни фронт. Тада ми је рекао: ако останеш сас-

вим сама, иди у Грчку, тамо ћеш се лакше снаћи.

– Шта се даље дешавало са вама?

– Врло једноставно за наше време. Мој отац, професор Бутурлин, правног факултета на Петербуршком универзитету, лажно је оптужен за учешће у контрареволуционарној завери и стрељан је. Мајка ми је умрла, када сам имала четрнаест година, а старији брат је нестао крајем осамнаесте године у добровољачкој армији. Чудно је да сам успела да стигнем овде са последњим новцем. Прво сам овде предала музику деци богатих локалних дама, а сада су, крајем рата, богати енглески и француски туристи почели да долазе на острво и са задовољством да купују моје аквареле. Тако живим. Каква је ваша судбина?

– Био сам учесник у борби за Перекоп, излазак са Крима. И даље је војска Врангела остала у Турској, у Цариграду. Многи су се са Петром Николајевичем преселили у Краљевину Срба Хрвата и Словенаца. Неки су остали овде, укључујући и мене. Још као млад волео сам накит, знао да обрађујем камење, чак сам и са златом радио. Нашао сам посао код једног од мојих пријатеља, који су радили код великог локалног власника златарских радионица. Радио сам две године, трудио се да уштедим мало новца, а затим да се можда преселим у Париз или Праг.

Неко време је ћутао и запалио цигарету. Чак и Олга Андрејевна није више постављала питања.

– Нисам желео да радим као конобар или таксиста у Паризу, попут многих наших – наставио је Чаров. – Такође сам размишљао да радим годину и по као копач, али је искрсла тешка свађа са власником. Повредио је моју част, понашао се непристојно, па сам му рекао све и примерено

одговорио. Није било сврхе даље се задржавати у Цариграду – није било више места за тражење. Овде ми је помогао пријатељ, предложивши ми да се преселим на Родос. Сазнао сам да је овде живот скуп и да се продаје накит. И заиста се испоставило, да овде могу нешто да зарадим. Сада је чак постало поприлично подношљиво. Путници из Европе добро дођу.

Пажљиво је слушала његову причу и надахнуто сликала, као да је његов глас водио њену руку. Олга је скоро завршила портрет и сликала је само необичне облаке на небу, када се Чаров окренуо према њој.

– Олга Андрејевна, желим да вас сутра позовем у кафану „Елада“, знате, тамо, близу Дворца Магистора. Та кафана се сматра најбољим местом.

– Хвала вам, радо ћу поћи са вама.

– Доћи ћу по вас у шест сати. Знам где живите, будите спремни.

– Могло би се рећи, скоро сам завршила, довршићу облаке код куће, па ћу вам поклонити цртеж.

Ставила је цртеж у фасциклу и лаганим кораком су кренули ка друму.

Чаров је погледао Олгу блиставим очима. Близу њих је пролазила кочија, коју је вукао пар доратастих коња. Чаров је позвао кочијаша и дао му новчаницу од 5 драхми не питајући за цену. Олга Андрејевна је благо поруменела од таквог геста, пружила му је руку, а очи су јој се благо смешиле.

– Видимо се сутра, – рекао је Чаров додирујући уснама врхове њених прстију.

– Чекаћу вас.

Следећег дана, узевши на тргу готово једини аутомобил на острву, Чаров се тачно на време одвезао до куће Олге Андрејевне. Неколико минута касније, она се појавила у тамноплавој вечерњој хаљини са ниском бисера око врата и прелепом фризуром, која је савршено истицала племенити облик њеног лица. Њено држање и ход били су беспрекорни. Возач је био Италијан, изашао је из аутомобила, отворио је задња врата, где је седео Чаров, гледао ју је скоро дрско, скидајући је погледом.

Чаров, приметивши ово, се намрштио, али чим је Олга села до њега, одмах је страсно прошапутао:

– Данас сте посебно леви и немогуће је не заљубити се у вас.

Нежно је спустила своју руку и помиловала његову. За само десет минута су стигли до тврђавске капије, која води до старог града и Олга је предложила да пешице дођу до кафане. Чаров је платио возачу, намерно му не дајући велики бакшиш. Возач се значајно нацерио. Полако су шетали уским улицама, пролазећи поред занатлијских радњи, где су били изложени разни радови. Од врчева од глине, до ручно рађених бакарних чајника. Дошли су до Тржног трга, где је била скулптура сове – чувара града, а у близини је била мала фонтана. Пролазили су поред златарских радњи, са разним производима, укључујући и дела Чарова.

Нешто даље, старији Грк солидног изгледа, је држао антикварницу.

Постепено се смрачило, мистериозни сумрак потиснуо је дневно светло. Алексеј Иванович је ишао поред Олге, повремено је нежно грлећи око струка. Сви су их гледали. Трговци и пролазници, који су шетали, нехотице би им скре-

тала пажњу стасита, елегантно одевена дама и њен сапутник незаборавног неземаљског изгледа, у јакни у војничком стилу.

Тако су, готово у самоубилачком стању доброте, које је обоје захватило, од топлог сумрака, од нежног додира, предосећања већ заборављене, али могуће среће, ушли у кафану. Власник их је дочекао као старе познанике – срдачно. Чаров је овде био већ два пута. Изабрали су сто у углу. Народ се већ скупио у кафани. Ваздух је био испуњен димом цигарета и дувана и допирала је прелепа музика. Чули су се италијански, француски, па чак и енглески, проткани тихим певањем грчког првача. Конобари су брзо преузели поручбину, донели предјело и лако бело вино. Чаров је пушио, дубоко удишући, није могао одвојити поглед од Олге. Тада је неочекивано као за себе питао:

– Јесте ли волели свога мужа?

– Стално га се сећам, помињем га у локалној цркви. Да ли смо се волели? Венчали смо се врло млади, деветнаест и двадесет година. Срели смо се на балу у скупштини племства. Био је диван, лепо васпитан, момак ентузијаста – студент из добре породице. Био је загладан у мене. Имали смо слична интересовања и погледе, заједничко почетно знање о животу. Он можда и више. А ви?

– Жена ми је преминула у деветнаестој. Она ми је била више блиска пријатељица него љубав, ни сам не знам зашто.

Обоје су постали помало тужни. Олга је осећала да треба да разговарају о нечем другом.

– Алексеју Ивановичу, били сте у многим биткама, ви сте вероватно капетан или пуковник.

– Погодак је близу, али одговор је у средини – потпуковник. Олга се насмејала. Развеселио се и Чаров. Узео је њене руке у своје, пољубио их и помиловао. Одједном се зачуо храпав, пијан глас, који је допирао кроз звуке музике.

– Да ли смем да позовем вашу даму на плес?

Чаров је подигао поглед, унео се у лице човека, који је стајао поред њиховог стола и очи су му се смрачиле. Почео је полако да се диже говорећи:

– Јеси ли то ти? Да ли је могуће да си овде? Још увек си жив?

Незнанчево згужвано лице, изборано са досадним, тешким погледом, тупих, оловних очију, искривио је злобан осмех.

– Зашто не бих био жив?

– Али како си тада успео да побегнеш од нас, то је загонетка!

Чаров је, задихан од мржње, дохватио боцу.

– Али, али – умукните ваша племенитости – сиктао је незнанац, одступајући на корак од стола. – Нисмо у Русији, али видећемо се опет, буди сигуран.

Бацивши мрски поглед на Чарова и Олгу, нестао је у задњем делу сале.

– Алексеју, ко је ово? Колико сам разумела, ви га познајете.

– Једно махновско копиле. Извините на изразу. Дуга прича.

– Испричајте ми.

– Крајем осамнаесте године, служио сам војску код Антона Ивановича Денкина као начелник пуковске обавештајне службе. Тада се Махно борио заједно са црвенима

против нас. Нама су биле преко потребне информације о локацији махновских јединица. Ја и још два официра смо откривени и ухапшени. Дуго су нас тукли, желећи да открију све што знамо. А када су схватили да неће ништа постићи, овај подлац, држали су га за својеврсног целата, је лично, пред мојим очима, демонстративно пуцао у капетана Бурлина. Били смо затворени са поручником Трубниковим у штали до јутра. Неким чудом смо успели да побегнемо кроз тунел.

Када је Чаров изговорио име стрељаног капетана, Олга се некако смањила и укрутила као да је нешто осетила. Намерно га је поменуо, тако што је уклонио два слова. Право презиме капетана било је Бутурлин. Једном је поменуо своју, лепу, талентовану сестру. Чаров је чак и тамо на обали, када је чуо њено породично, девојачко презиме помислио, да је она можда његова сестра.

Не, не, не сада, можда ћу јој касније рећи, а можда је ово само случајност и тај капетан има само исто презиме.

Не могу одузети Олги макар сабласну Наду.

Чаров је наручио коњак и на душак испио две велике чаше, једну по једну.

Олга је попила тек гуљај. Махновац се, у међувремену, помало тетурајући, спремао се да оде, окружен неком шароликом четом. Олга их је, окренута према излазу приметила.

Чаров, изгубљен у мислима, скренуо је поглед.

– Алексеју Ивановичу, остаћемо овде још мало.

– Да, наравно.

Чаров је поручио још хране. Музичари су почели да свирају танго, потпуно нов плес за обоје, као причу о траги-

чној љубави, али они су отишли насред сале и као из хира отплесали га, непрестано се гледајући у очи.

Опраштајући се од власника и напуштајући кафану, одлучили су да иду до паркинга поред џамије и прошетају поред зидина тврђаве дворца „Велики магистри“. Касно вече је већ тонуло у ноћ. Превлака у близини палате била је добро осветљена електричним лампама и топови, који су вирили из пушкарница на зидовима, бацали су графичке сенке. Ваздух је био испуњен вечерњом свежином. Олга је, држећи Чарова за руку, наслонила главу на његово раме, а он је успорио како би јој било удобно док хода. Испоставило се, да је исти италијански возач још увек био на паркингу.

Радосно, лукаво насмејан, поздравио их је као старе познанике и нежно упитао:

– Где желите?

– Вози, драги мој, тамо одакле је доведена дама, – наредио је Чаров.

Аутомобил је полако вијугајући кроз лавиринт древних улица кренуо на друм поред добро осветљене луке. Црни таласи су блистали у мрачној, магичној светлости, међу усамљеним усидреним бродовима.

Чаров се сагнуо и чврсто пољубио Олгу у врат, поред нежне, ружичасте ушне шкољке, удишући нежни мирис парфема. Примакла му је лице толико, да је он видео њен страствен поглед изблиза.

– Позвала бих вас код себе, али то је немогуће. Не могу да увредим баку – прошапутала Олга тако нежно, да се Чарову завртело у глави.

– Наравно, Олга, разумем вас потпуно. Идемо код мене.

Овога пута, излазећи из аутомобила, дао је Италијану поприличан бакшиш.

– Олга Андрејевна, желите ли можда кафу?

– Не, не душо – можда гутљај вина, ако га имаш, до-
викнула је из купатила, вадећи укоснице, да олабави косу.

– Наравно да имам вино.

Олга је отпила гутљај и оставила чашу на сто. Трепера-
раво светло ноћне лампе заискрило јој је у очима. Неколико
горњих дугмади блузе било јој је откопчано. Чинило се, да
баршунаста кожа боје карамелизованог млека, коју годи-
нама није дотакла мушка рука, зрачи привлачном све-
тлошћу. Олгино савитљиво, крепко тело задрхтало је и по-
сегнуло за уснама Чарова. Он ју је као у магновењу љубио
груди, врат и лице. Олга се брзо ослободила блузе и стез-
ника и стајала пред њим полугола, непрестано притиска-
јући своје тело уз његово, грлећи му рамена и љубећи му
ожиљак на грудима од мађарског мача. Он је нежно гри-
зући зубима, љубио њена заобљена рамена. Винска опије-
ност је нестала, али му се друга опијеност уселила у мозак.
Први пут у животу је осетио толику опијеност љубављу. До-
живљавао је истинску катарзу!

Страхопоштовање, духовно и физичко, спојили су се
за њега у химну, која пуца у срцу. Скоро се гушио. Чаров је
толико желео блискост и истовремено обожавао ову нежну
жену, створену само за њега, да је он, прекаљен у биткама
чврст официр, имао сузе у очима. Лудо и избезумљено је
љубио њено гипко, јединствено тело – прса, бокове и
дрхтави доњи део стомака. Олга се сва савила од његових
страсних миловања, а сузе су јој такође блистале у очима.
Непрестано га је миловала по раменима и коси изговарајући:

– Свемогући Боже, толико сам те чекала, једини, драги мој, Алексеју. Боже, каква срећа, где си био свих ових година? Мој, мој!

Сат времена касније лежали су исцрпљени од миловања, запљуснути неочекиваном срећом. Обоје су се плашили помисли да судбина може подарити такав сусрет у ноћи.

Неколико дана касније преселила се код њега са неколико ствари. Донели су његов портрет, који су урамиле у дрвени оквир и окачили га поред наградног револвера. Алексеју се цртеж заиста допао, јер је себе видео први пут после много година, без туге на лицу. Олга је из неког разлога видела неку врсту одвојености на слици. Чинило јој се да је, накратко, дошао на ову обалу и да ће ускоро отићи у други свет, потпуно непознат. Месец дана касније, обоје су изразили жељу да иду у Париз. „Логично, код савезника, нећемо ваљда ићи у Берлин“, помислио је Чаров.

– Боље је да идемо у пролеће. Париз је у пролеће град процвата и наде. Имам тамо колеге војнике. У почетку ће ми требати помоћ. Уосталом завршио сам Царску артиљеријску школу. Познајем утврђење, механику и математику. Покушаћу то да утростручим, као помоћни инжењер. А ти си, Олга, талентована. Понекад то може да помогне у животу. Све ћу учинити само да те усрећим.

Пред сам Божић, Чаров је одлучио да однесе неки накит у продају.

– Нећу дуго. Само да скупимо нешто новца и идемо на пролеће.

На одласку је на вратима питао:

– Олга, како се звао твој брат?

– Николај. Зашто питаш?

– Не, не. Ништа. „Хвала Богу, капетан је имао друго име“, помислио је Алексеј.

– Можда ћемо тамо, на другим обалама, сазнати више о судбини Вашег брата?

После поноћи огласило се звонце на вратима.

Олга није легла, нервозно је шетала по соби. Отворила је врата. У собу су ушла три мушкарца. Један у цивилу и два жандарма.

– Госпођо, ја сам истражитељ – представио се овај у цивилу.

– Да ли вам одговара да говоримо грчки или француски?

– Свеједно, може било који.

– Да ли познајете господина Алексеја Чарова?

– Да, ја сам његова вереница.

Истражитељ, онижи старији полицајац, спустио је поглед.

– Пре неколико сати у кафани „Елада“ између господина Чарова и његовог сународника, такође Руса, са кривичним досијеом, за којег одавно знамо, дошло је до свађе. Укратко, убо је господина Чарова бодежом у срце! Ударац је био страشان, фаталан. Нејасно је, како је он и живео тих неколико минута. Морам вам рећи, власник кафане ми је рекао, да су његове последње речи биле:

– Олга. Олга! И руке испружене као да их пружа к вама. Онда кратка агоније и то је то, крај.

Олга није чула последње речи, очи су јој потамнеле и све јој се завртело у круг.

Испружила је руку, хватајући ваздух или покушава-

јући свом снагом да задржи, нестајућу силуету Алексеја, напето хватајући његов последњи, бледећи поглед пун љубави и туге, нагнула се напред и пала, као да се сручила на мрачни сто са угашеном свећом...

Деветог дана, након помена у цркви, сишла је до обале, до места где су се први пут срели. Мисли су се пробиле кроз буку таласа.

– То је оно што ме је сустигло, тешка времена Русије, чак и овде, на туђим обалама. Успела сам да спасим живот, али једину, горку љубав нисам могла.

Старинска столица је још увек стајала на своме месту, као да је чекала, да њен блиски пријатељ дође. Враћајући се кући, Олга је упалила свећу крај портрета. Светлост свеће је задрхтала и на цртежу се појавила игра светла и сенки.

Олга је помислила, да јој се Алексеј нежно смешка, као да јој говори:

– Не плачи, драга, смири своју дрхтаву душу. Морам да идем, али не брини, бићу ја увек ту, да те чувам и у добру и у злу.

11. септембра 2018.

Превео са руског језика Владимир Бабошин

О ПИСЦУ

Јуриј Степанович Пантелејев је рођен 27.октобра 1953. године. Члан је Удружења књижевника Русије, и Удружења уметника Русије. Доктор је ликовне уметности и професор на Академији руске књижевности и уметности (АРСИИ) која носи име Гаврила Романовича Державина.

Награђен је одликовањима: *Фјодора Досјојевској и Николаја Гојоља*, те дипломама првог степена: *За дојринос уметности Русије, Љермонтовска јо-дишња доба, Проза, Међународној креативној такмичења 125 јодина Јесењина*.

Аутор је књиге *Поїлед кроз време. Фјодор Досјојевски: Три њешербушка романа*. Коаутор је збирке *После блокаде*.

Више пута је објављиван као прозни писац у часописима: *Злајна реч, Невски алманах, Невска формула...*

